

בין מנורה לחנוכייה

"לא יעשה אדם מנורה כנגד מנורה אבל הוא עושה של חמישה, של שישה ושל שמונה, ושל שבעה לא יעשה"
(תלמוד בבלי, ראש השנה כד ע"ב).

סיפורה של המנורה

הזמנה לשיחה:

במה האיסור הזה תורם לשמירת יחודיות המנורה?

האם לאיסור הזה יש חסרונות? האם הוא יכול גם לפגוע ביחודיות המנורה?

מדוע, לדעתך, הדגש באיסור הוא על מספר הקנים, ולא מאפיינים אחרים?

אילו חפצים או סמלים נוספים אתם מכירים, מחיי היומיום, שלדעתכם חשוב לשמור על יחודיותם?

איזה כלל הייתם קובעים כדי לשמור על יחודם?

קראו את הציטוט מהתלמוד ענו על השאלות:

מהו האיסור עליו מדבר התלמוד?

באיזה מאפיין של המנורה מתמקד האיסור?

מדוע לדעתך נאסר ליצור "מנורה כנגד מנורה"?

לפני המצאת החשמל, בימים עברו, מנורות ופמוטי-שבת

היו מקור האור בבית. יהודים נהגו תמיד לשנות את מראה המנורות בהם השתמשו, ויצרו מנורות בעלות

מספר קנים שונה או צורה שונה,

כדי שלא תדמינה למנורת

שבעת הקנים.

במהלך הדורות נמנעו מליצור

תשמישי קדושה שונים הזהים

לכלי המקדש.

מתוך "המוזיאון בכך ידך", מוזיאון ישראל: מנורת חנוכה בהשראת מנורת המקדש ודמות יהודית בראשה

לגולה של חנוכייה

משערים שהחנוכיות הראשונות היו בנויות מנרות

בודדים שניצבו בשורה זה לצד זה.

בחפירות ארכיאולוגיות נמצא כלי חרס נמוך ובו

בית קיבול לשמן ושמונה פיות המיועדים

לפתילות.

מאוחר יותר התפתחה חנוכייה המזכירה בצורתה

את צורת המנורה;

הידעת?

את המילה חנוכייה הגתה כנראה חמדה בן יהודה.

היא פורסמה בשנת 1897 בעיתון "הצבי" שכתב אליעזר בן יהודה, קודם לכן נקראה מנורת חנוכה.

תערוכת חנוכיות
במוזיאון ישראל

השוואה בין מנורה לחנוכייה

חנוכייה	מנורה	תבחין
		ציירו את המנורה והחנוכייה בתוך המסגרות
		כמה קנים?
		ממה עשויה ?
		כמה זמן, לפחות, הנרות דולקים בה?
		מי יכול להדליק?
		מתי מדליקים?
		במה מדליקים? (באיזה חומר)
		כמה נרות בכל הדלקה?
		היכן מדליקים?
		מדוע מדליקים?

מחסן מילים:

עשויה זהב, שמן זך וטהור, שבעה קנים, לפחות חצי שעה, במקדש, לפרסום הנס, רק בימי חנוכה בשקיעת החמה או בצאת הכוכבים, שבעה נרות בכל הדלקה, עדות לשכינה במקדש ולפאר את בית המקדש, כל אחד מבני המשפחה, מבוקר עד ערב, שמונה קנים, מחומרים מגוונים, כהן גדול, בחלון או בפתח הבית, בכל יום, כל שמן או נר, מדליקים נר אחד בלילה הראשון ובכל לילה מוסיפים עוד נר.